

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІА ЗАСОБІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Стаття присвячена темі активного використання інтернет-ресурсу для підвищення ефективності роботи як студентів, так і викладачів з англійської мови за професійним спрямуванням. Особлива увага приділяється новітнім технологіям навчання, використанню рольової комп'ютерної гри, можливостям доступу до великих обсягів галузевої інформації з іноземної мови для подальшого розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності.

Ключові слова: науково-технічний прогрес; інтернет-ресурси; новітні технології навчання; комп'ютерна гра; функціональна інтернет-гра; відеоконференція; інтерактивна дошка; модернізація; інноваційні педагогічні технології; нове покоління фахівців; студенти-юристи.

Постановка проблеми. Прискорення науково-технічного і соціального прогресу, кризові політичні, економічні, демографічні, екологічні та інші явища, що виникли в сучасному світі, неминуче позначаються на системі вищої освіти, загострюють протиріччя і труднощі в підготовці нового покоління фахівців. Традиційні засоби й методи викладання у вищій школі все частіше не спрацьовують. Освітня система України потребує серйозної модернізації, у тому числі – шляхом упровадження в навчальний процес закладів вищої освіти інноваційних педагогічних технологій.

Зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, призводять до модернізації й організації навчального процесу відповідно до освітніх стандартів третього покоління. Проводяться курси підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти, переробляються програми навчальних дисциплін, підвищується роль самостійності студентів. Іноземна мова набуває все більшої значущості в системі підготовки у ВНЗ студентів немовних напрямів. З одного боку, вона вивчається як обов'язкова дисципліна гуманітарного і соціально-економічного циклу, з іншого – професійна іноземна мова вводиться у низці навчальних установ як варіативна (профільна) дисципліна професійного циклу.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що на матеріалі дослідження ми намагаємося довести, що, здійснюючи підготовку майбутніх фахівців, необхідно розвивати в них навички використання іншомовної професійної й наукової лексики, навчати їх спілкування в контексті спеціальності, особливо з допомогою інтернет-ресурсів та новітніх технологій навчання, функціональної, для вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням, інтернет-гри. Треба вра-

ховувати, що існує тенденція збільшення співвідношення кількості годин самостійної роботи студентів з АМ (англійської мови) за професійним спрямуванням, до аудиторної, в тому числі і для студентів юридичної спеціальності.

Аналіз сучасних досліджень. У наш час вивченню іноземних мов приділяється більше уваги, адже саме іноземні мови – це ключ до розвитку міжнародних відносин, проведення конференцій, культурного обміну між країнами тощо. Знання іноземних мов і їх викладання – один із пріоритетних напрямків освітньої діяльності держав світу. Слід відзначити, що одним із найбільших досягнень останніх десятиліть, які значно вплинули на освітній процес в усьому світі, стало створення всесвітньої комп'ютерної мережі Інтернет. Саме Інтернет як унікальне середовище для навчання іноземних мов є дуже багатим джерелом навчальних ресурсів. Навіть дуже «традиційний викладач» погоджується, що the World Wide Web (www) має безмежну і найсвіжішу інформацію з будь-якої теми. Можливості використання Інтернет-ресурсів неосяжні. Глобальна мережа Інтернет створює умови для отримання необхідної студентам і викладачам інформації, що знаходиться в будь-якому куточку земної кулі: країнознавчий матеріал, статті з газет і журналів, необхідну літературу. Студенти можуть брати участь у тестуванні, вікторинах, конкурсах, олімпіадах, відеоконференціях, що проходять у мережі Інтернет; листуватися з однолітками з інших країн; отримувати інформацію з проблеми, над якою якраз працюють.

Виклад основного матеріалу. Необхідність застосування Інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов диктується розвитком техніки і сучасними потре-

бами отримання великого обсягу інформації. Уміння знаходити нову текстову, графічну, аудіо- та відеоінформацію, що міститься в іншомовних галузевих матеріалах, користуючись відповідними пошуковими методами й термінологією, передбачені вимогами «Програми з англійської мови для професійного спілкування (2). Основна мета вивчення іноземної мови – формування комунікативної компетенції. Комунікативний підхід має на увазі навчання спілкування і формування здатності до міжкультурної взаємодії, що є основою функціонування Інтернету. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що Інтернет сприяє навчальному процесу, допомагає студентам оволодіти мовою в певному обсязі, використовуючи зручні й цікаві засоби. На заняттях з іноземної мови за допомогою Інтернет-ресурсів можна вирішувати цілу низку дидактичних завдань: формувати навички й уміння читання, використовуючи матеріали глобальної мережі; удосконалити вміння писемного мовлення; поповнювати словниковий запас; формувати стійку мотивацію до вивчення іноземної мови та інше. Аудіовізуальні матеріали з Інтернет-ресурсів можуть мати різне застосування у процесі навчання іноземної мови, проте переважно такі матеріали використовуються для забезпечення лінгвістичного змісту й контенту, пов'язаного з культурою та інформаційним наповненням цільової мови. Аудіовізуальні матеріали, які використовуються у процесі навчання англійської мови для спеціального вжитку, можуть бути як аутентичними (не створеними спеціально для лінгвістичних цілей), так і спеціальними (створені викладачами або самими студентами) (3). У контексті викладання англійської мови спеціального вжитку дидактичний потенціал відео та аудіоматеріалів полягає не лише в тому, що їх можна використовувати як матеріал для аудіювання, а й в тому, що їх застосування має й інші істотні переваги, а саме: 1) розвиває мовну та мисленнєву діяльність – формує особливий стиль мислення й здатності оперувати необхідними юридичними поняттями та судженнями; 2) підвищує навчальну мотивацію – формує у студентів позитивне ставлення до оволодіння мовою, культурою ділового спілкування. Пропоненти освітніх відео й аудіоматеріалів (2) стверджують, що встановлювати контакт зі студентами з допомогою технології, яка їм найбільш подобається (комп'ютер), є ефективним засобом залучення їх до процесу навчання; 3) формує у студентів готовність до самооцінки та самовдосконалення, що стає передумовою їхнього подальшого професійного розвитку; 4) у випадку виконання проекту (створення власного відео чи подкасту), формує у майбутніх фахівців навички командної роботи, міжособистісного спілкування, які є необхідними для повноцінного функціонування як у навчальному середовищі, так і за його межами. Беручи до уваги вищезазначене, використання аудіовізуальних матеріалів з ресурсів Інтернет (наприклад youtube) у процесі викладання англійської мови спеціального вжитку надає можливість викладачам вищої професійної школи: «вичерпувати» з Інтернету безмежну кількість автентичних аудіо та відеоматеріалів, які можуть використовуватися як навчальні, тобто добирати в Інтернеті автентичний зміст

навчання (мовленнєві матеріали), розробляти власні комплекси ресурсних матеріалів на основі якісно нових навчальних завдань [3].

Найголовнішим у використанні комп'ютерних ігор на заняттях з іноземної мови є те, що студенти повинні бути забезпечені таким завданням, яке має мовну практику. У протилежному випадку вони будуть просто грати у гру. Перед заняттям з використанням комп'ютерної гри викладачу необхідно окреслити навчальні цілі та з'ясувати, яка частина гри або її рівень найкраще відповідає окресленим цілям (оскільки ігри можуть бути досить довгими і на те, щоб пройти всю гру від початку до кінця одного заняття може не вистачити). Як правило, викладачі іноземної мови, які використовували комп'ютерні ігри на своїх заняттях, радять брати ігри-пазли, оскільки вони вимагають від гравців знаходити рішення, використовуючи логіку чи дослідження, що дозволяє робити прогрес у грі. Можна також обирати ігри, засновані на спостереженнях, де потрібно знайти сховані предмети, а також ігри типу «виберись з кімнати» (де гравці повинні знайти об'єкти та ключі, що дозволять їм вийти з кімнати) [5, с. 5]. Так, наприклад, Грем Стенлі рекомендує скористатися покроковим керівництвом з проходження окремих рівнів вищезазначених ігор, які можна знайти на ігрових сайтах в коментарях до обраних вами ігор. Автор зазначає, що такі керівництва зазвичай мають багатий вокабуляр. Викладач може використати цю інформацію в якості тексту на аудіювання, який він зачитає в аудиторії, або той самий текст можна роздати студентам. У цьому випадку вони самостійно читають текст і потім виконують інструкції. В обох випадках керівництво потрібно попередньо адаптувати до рівня своїх студентів. Таким чином, дивлячись на те, чи правильно студенти виконують завдання у грі, можна одразу з'ясувати, чи зрозуміли вони інструкції викладача. Ще один варіант опрацювання цієї інформації – розмістити її на дошці чи на столі викладача, студентів організувати для роботи в парах або в невеликих групах – один студент з пари або групи повинен підійти до дошки, прочитати інструкції, повернутися на місце і передати ці інструкції своїм одногрупникам [5, с. 5]. Якщо в аудиторії є інтерактивна дошка, на екран можна вивести гру, ціллю якої є знайти сховані предмети. Спочатку зі студентами необхідно опрацювати нову лексику, яка може їм знадобитися, а потім під час гри викладач може ставити питання, які стосуються опису схованого предмета або його місця розташування.

Звісно, усі вищевказані методи можна використовувати, якщо є доступ до комп'ютерного класу й Інтернету. Проте, якщо такої можливості немає, можна використати комп'ютерні ігри заочно. Зазначається, що сила ігор у навчальних цілях полягає не тільки в самих іграх (тобто вивченні мови під час гри), але скоріше в контексті та заходах, які пов'язані з ними певним чином або є їх продовженням [4]. Можна підготувати рекламне оголошення на сайт знайомств від імені якогось персонажа відомої комп'ютерної гри і попросити студентів здогадатися, про кого йдеться. Потім студенти в парах повинні написати свої оголошення від імені відомих героїв, ви-

користовуючи вокабуляр для опису зовнішності і характеристики особи. Після цього вони зачитують свої оголошення решті групи, що повинна здогадатися, який персонаж мається на увазі. У підсумку можна попросити кожного студента написати лист-відповідь на будь-яке зачитане оголошення від імені іншого комп'ютерного героя [5, с. 6] або дати це як домашнє завдання. Крім того, можна попросити студентів зіграти у вибрану вами гру вдома і на наступне заняття підготувати їм питання з фактичними помилками про події, висвітлені у грі. Студенти діляться на дві групи, і кожна група по черзі відповідає на запитання викладача, за кожну правильну відповідь групі нараховуються бали. Потім кожна група повинна скласти свої запитання про гру і ставити їх іншій групі. Після цього підраховуються бали і обирається група-переможець. Наприкінці студентів можна попросити написати невелику розповідь про гру, використовуючи поставлені питання [5, с. 6]. Існують й інші варіанти використання комп'ютерних ігор для вивчення англійської мови. У якості самостійного завдання для студентів можна попросити їх проаналізувати та описати героїв або сюжет їх улюблених ігор; обговорити окремі скріншоти гри; попросити їх письмово описати й пояснити вибрані варіанти проходження того або іншого рівня гри; поспілкуватися в чаті з іншими фанами гри, а потім зробити роздруковку, проаналізувати лексичні та граматичні одиниці, використані під час спілкування; створити свій веб-сайт, щоб допомогти вивчаючим англійську мову зіграти у гру [4]. Звісно, необхідно розуміти, що заняття з використанням комп'ютерних ігор не можуть повністю замінити традиційні заняття з англійської мови. Тим не менше, вони можуть суттєво допомогти у залученні до занять всіх студентів групи, навіть тих, у яких рівень володіння англійською мовою досить низький, а також сприяти появі усвідомленої позитивної мотивації до подальшого вивчення англійської мови. Деякі теми або певну лексику важко запам'ятати, і саме комп'ютерні ігри можуть з цим допомогти.

З огляду на вказане, а також на євроінтеграційні прагнення України, видається актуальним вивчення сучасних тенденцій розвитку інноваційних технологій в іншомовній підготовці фахівців права в деяких європейських країнах. Так, у Федеративній Республіці Німеччині становлення електронного навчання (далі ЕН) перебувало на різних стадіях свого розвитку та супроводжувалось як підвищеними сподіваннями, так і певними розчаруваннями [6]. Фінансування проектів розвитку інформаційних технологій у вищій освіті дало потужний поштовх розвитку ЕН, але не є прямо пропорційним чинником його розвитку у закладах вищої освіти. Інформаційні технології не знайшли швидкого позитивного відгуку з боку, перш за все, викладачів закладів вищої освіти, а розробка змісту інформаційного забезпечення та його педагогічний супровід потребують подальших опрацювань. Так, у

вивченні іноземної мови студентами-юристами, ЕН зайняло тверді позиції у самостійній роботі саме з підготовки до практичних занять, а Інтернет-ресурси широко використовуються як джерело інформації з профілю професійної підготовки. Віртуальні форми взаємодії учасників навчального процесу не отримали широкого розповсюдження в денній формі навчання, а друковані засоби передачі навчальної інформації залишилися на пріоритетних позиціях. Іспанія займає гідне положення в Європейській програмі впровадження ЕН завдяки створенню першого відкритого університету, однак залишається низка проблем, які потребують подальшого вирішення: невизначеність термінологічного апарату; необхідність розробки методології ЕН на засадах його потенцій до реалізації принципів індивідуалізації та інтерактивності освітнього процесу; потреба виокремити форми та способи реалізації ЕН, відмінні від традиційної методики ведення навчального процесу; стандартизація вимог і критеріїв оцінювання продуктів та результатів ЕН [7]. Для підвищення ефективності впровадження ЕН майбутніх фахівців права у цій країні окреслюються наступні шляхи вирішення нагальних проблем впровадження ЕН у вищій професійній школі: забезпечення ширшого доступу до інформаційних технологій та мережі Інтернет; реалізація принципів індивідуалізації та гнучкості навчання; зменшення залежності від концепту інформації. Крім того, ЕН повинно полегшити вертикальну та горизонтальну комунікацію між усіма учасниками навчального процесу через створення товариств за інтересами, налагодження командної співпраці, щоб подолати межі аудиторій та університетів. Усі ці дії повинні узгоджуватися з індивідуалізованим розвитком навчального процесу.

Висновки. Таким чином, вивчення європейського досвіду впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в іншомовну підготовку фахівців права дозволить оптимізувати якісну підготовку майбутніх юристів у вітчизняних закладах вищої освіти юридичного профілю.

Використання комп'ютерних ігор сприяє розвитку потреб у спілкуванні студентів англійською мовою, їхнім прагненням до набуття знань і практичних навичок. Провідним мотивом є інтерес до вивчення мови й спроможності здійснювати іншомовну мовленнєву діяльність.

Отже, використання Інтернет-ресурсів розкриває нові можливості в навчанні іноземних мов для спеціальних цілей, що дозволяє перейти на якісно новий рівень у викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти. Вищезазначені приклади можуть допомогти викладачам поглибити власний рівень та підвищити ефективність проведення практичних занять з іноземної мови спеціального вжитку зі студентами зазначеного напрямку підготовки у закладах вищої освіти, зокрема юридичного профілю.

Список використаних джерел

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українсько-го видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.

2. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Г. С. Бакаева, О.А. Борисенко, І. І. Зуєнок та ін. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
3. Тарнопольський О. Б. Використання Інтернет-технологій у навчанні англійської мови для професійного спілкування студентів немовних спеціальностей / О. Б. Тарнопольський // ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (53), (2010). – С. 47–51.
4. deHaan J. Teaching and learning English through digital game projects [Electronic Resource] : – Mode of access : http://www.digitalcultureandeducation.com/uncategorized/dce1046_dehaan_2011_html/. – Title from the screen.
5. Stanley G. Engaging the gaming generation / G. Stanley // English teaching professional. – 2011. – № 76. Р. 4–7.
6. DAAD. Forschung. Überblick [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.daad.de/deutschland/forschung/ueberblick/10942.de.html>.
7. Educa-Publications [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://online-educa.com/publications>.

О. А. Диндаренко,

ЧНУ ім. Петра Могили, г. Николаев, Україна

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ СРЕДСТВ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ БУДУЩИХ ЮРИСТОВ

Статья посвящена теме активного использования интернет-ресурса для повышения эффективности работы как студентов, так и преподавателей английского языка для нефилологических специальностей. Особое внимание уделяется новейшим технологиям обучения, использованию ролевой компьютерной игры, возможностям доступа к большим объемам информации по иностранному языку в профессиональной области для дальнейшего эффективного развития всех видов речевой активности.

Ключевые слова: научно-технический прогресс; интернет-ресурсы; новейшие технологии обучения; компьютерная игра; функциональная интернет-игра; видеоконференция; интерактивная доска; модернизация; инновационные педагогические технологии; новое поколение специалистов; студенты-юристы.

O. A. Dyndarenko,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine

THE USE OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES FOR IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF PROFESSIONAL FOREIGN ENGLISH-LANGUAGE TEACHING FOR FUTURE LAWYERS

The article is devoted to the study of the active use of internet-resources for the improvement of the effectiveness of the student-teacher's learning English as a foreign professional language in the sphere of law. Special attention is paid to the innovative teaching technologies, the use of computer role-play internet games, the free access to the huge amount of information in the sphere of professional foreign English-language teaching for lawyers for the further effective development of all the language activities. With the wide use of modern internet technologies students will be able to participate in various international and national projects, like: videoconferences, Olympiads, different competitions. With the free access to a wide range of computer internet resources, students will acquire more up-to-date knowledge of their professional subject, improve the skill of the use of the textual, graphic, audio and visual information in their professional sphere, combining varied research methods and terminology applied in accordance with the program of foreign English-language teaching for special purposes. As the main aim of the foreign language teaching is forming the communicative competence. The communicative approach in foreign language teaching involves forming the ability of inter-cultural relationship, which is the main internet goal. So, different internet activities, including role-play games for the functional purposes of studying the professional vocabulary, making audio and video-presentations, arranging competitions raise up the level of students' motivation and quality of knowledge both in English and their professional sphere. The information students get could be both authentic and specially designed by themselves and their teachers. All of these factors help students get an adequate self-esteem level, develop the skill of strong team-work, successful interpersonal communication both in their educational environment and far beyond its boundaries.

Key words: scientific and technological progress; internet resources; innovative learning and teaching technologies; role-play computer games; functional internet games; interactive board; videoconferences; modernization; innovative pedagogical technologies; specialists of the third generation; students-lawyers.

Рецензенти: Шерстюк Л. В., канд. пед. наук, доцент, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна;

Гришкова Р. О., д-р пед. наук, професор, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна.